

Svar på skriftligt spørgsmål SSS 174/2024 rd

Svar på skriftligt spørgsmål om pensioner för finländare som bor utomlands

Till riksdagens talman

I det syfte som anges i 27 § i riksdagens arbetsordning har Ni, Ärade talman, till den minister som saken gäller översänt följande skriftliga spørgsmål SS 174/2024 rd undertecknat av riksdagsledamot Kimmo Kiljunen /sd:

Finns det en överenskommelse mellan Sveriges och Finlands regeringar på basis av vilken Sverige betalar grundpensionsskyddet för finländare bosatta i Sverige om Finland upphör att betala ut dessa personers folkpensioner,

har Finland ingått avtal med andra stater på basis av vilka avtalsstaterna skulle betala pensioner till andra staters medborgare som bor i landet och

anser ministern att det är rimligt att regeringens beslut att plötsligt upphöra med utbetalningen av folkpensioner ändrar livet och utkomsten för finländska pensionstagare som bott utomlands i många år?

Som svar på detta spørgsmål anför jag följande:

Regeringen har förbundit sig till att balansera de offentliga finanserna och trygga välfärdssamhället, vilket förutsätter en hållbar ekonomi. De nödvändiga tilläggsanpassningarna har gjorts så att man på ett övergripande sätt även har beaktat rättvisa mellan generationerna. För närvarande betalas folkpension till cirka 26 000 personer utomlands, varav 18 000 bor i Sverige. Den genomsnittliga folkpensionen som betalas till utlandet var 130 euro per månad 2023. En stor del av dessa pensionstagare får också arbetspension i sitt bosättningsland eller i Finland.

Bestämmelser om det land som ansvarar för socialskyddsförmånerna för personer som flyttar mellan EU-länder finns i Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 883/2004 om samordning av de sociala trygghetssystemen (nedan EU-förordning 883/2004) samt Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 987/2009 om tillämpningsbestämmelser till förordning om samordning av de sociala trygghetssystemen (nedan EU-förordning 987/2009). Syftet med dessa förordningar är att samordna de sociala rättigheterna för personer som flyttar mellan medlemsstaterna.

Att personen bor i landet kan i regel inte ställas som villkor för beviljande och utbetalning av förmåner som omfattas av tillämpningsområdet för förordningarna om de sociala trygghetssystemen. Dessutom kan förmåner enligt förordningarna flyttas från ett land till ett annat, det vill säga exporteras. Minimipensionen enligt förordningarna om social trygghet behöver dock enligt etablerad uppfattning inte exporteras.

Karakteriseringen av minimipensionen enligt förordningarna om social trygghet har gett ny rättspraxis som ledde till att Sverige slutade betala garantipension till andra EU-länder 2023.

Enligt förordningen om social trygghet omfattas personer som inte förvärvsarbetar av den sociala tryggheten i bosättningslandet. Lagstiftningen i bosättningslandet fastställer pensionstagarens rätt till socialskyddsförmåner i landet i fråga. Huruvida någon förmån kan erhållas i bosättningslandet i stället för den folkpension som upphör, beror på lagstiftningen i bosättningslandet. Principen om likabehandling leder till att ett medlemsland inte kan ha bestämmelser om social trygghet som grundar sig på medborgarskap. Således har finska medborgare som bor i andra EU-länder i sitt bosättningsland rätt till socialskyddsförmåner som omfattas av tillämpningsområdet för förordningarna om social trygghet på samma villkor som bosättningslandets egna medborgare.

Helsingfors 21.5.2024

Minister för social trygghet Sanni Grahn-Laasonen